

Seminář informačních dovedností

Knihovna a její služby

Studijní text k 1. hodině

Obsah

1	O knihovně a její historii	4
1.1	Kdo jsme?	4
1.2	Knihovní fond	4
1.3	Knihovní služby	5
2	Průvodce knihovnou	8
3	Knihovní katalog	9
4	Zajímavosti o knihovně	9

1 O knihovně a její historii

Ústřední knihovna na Pedagogické fakultě vznikla v roce 1947. Před umístěním do prostor budovy Centra výzkumných institutů a doktorandských studií (CVIDOS) na Poříčí 31a se nacházela v jiné části Pedagogické fakulty na Poříčí 9. Od roku 1996 byla rozdělena do tří provozů, a to studovny, půjčovny a knihovny západních jazyků. Fond těchto tří samostatných provozů je nyní sloučen dohromady a rozdělen do čtyř podlaží nově vzniklé knihovny v budově CVIDOS.

V knihovně máte k dispozici mnoho počítačů, specializovaná místa pro skupinové i individuální studium, pohodlné sedačky a křesla pro relaxaci, dostatek světla a prostoru. Zároveň je zde několik moderních učeben, reprografická technika, samoobslužné knižní skenery s integrovaným PC a zařízení pro samoobslužné půjčování a vracení knih (tzv. selfchecky). Interiér knihovny je přizpůsoben také uživatelům se specifickými nároky, kteří kromě bezbariérového přístupu mohou rovněž využívat speciální polohovací stoly, u nichž lze přizpůsobit výšku pracovní desky.

Pro část zaměstnanců jsou určeny menší kanceláře přímo v prostorách knihovny, další kanceláře se nacházejí na 3. podlaží naproti knihovny.

1.1 Kdo jsme?

Jsme akademickou knihovnou, jejímž zřizovatelem je Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí knihovny je Monika Foltánová a celkově zde máme 9 zaměstnanců, 4 mají na starosti referenční služby v provozu, 1 úvazek je věnován katalogizaci, 1 akvizici, 1 prodeji publikací a rešerším a 1 informačnímu vzdělávání a e-zdrojům. Našimi uživateli jsou zejména studenti pedagogické fakulty a dalších fakult, akademičtí i neakademičtí pracovníci univerzity i odborná veřejnost. Otevírací doba knihovny je velice vstřícná, a to od 8 do 20 hodin každý všední den a pak v sobotu od 8 do 18 hodin.

1.2 Knihovní fond

Náš fond pokrývá obory, které se na pedagogické fakultě studují. Namátkou například pedagogika, speciální a sociální pedagogika, umění, historie, sport, filologie či technika. Najdete zde odbornou literaturu, učebnice základních i středních škol, skripta, českou i světovou beletrii, poezii i dětskou literaturu.

Požadovanou publikaci si můžete vyhledat v online katalogu Aleph, který je veřejně přístupný. Knihy jsou označeny signaturami, které se skládají z čísel a písmen (první tři písmena z příjmení autora či

názvu, pokud publikace nemá autora). Signaturu najdete vždy na hřbetu dané knihy a ve fondu se orientujete pomocí informační tabule na konci podlaží či dle čísel a oborů, které jsou vypsány na zboku regálů.

Publikace, které si v knihovně můžete zapůjčit, jsou následující:

- knihy – standardně na 1 měsíc, nicméně najdete zde také knihy prezenční, které je možné studovat na místě či půjčit přes noc
- časopisy – půjčujeme pouze do prostor knihovny
- denní tisk – půjčujeme pouze do prostor knihovny
- vědecké práce – půjčujeme pouze do prostor knihovny (nutno vyžádat ze skladu)
- CD – často k cizojazyčným učebnicím
- DVD – půjčujeme na 1 týden
- Audioknihy – půjčujeme na 1 týden
- čtečky – půjčujeme na 2 týdny
- iPad – půjčujeme pouze prezenčně do prostor knihovny oproti záloze 1000 Kč

1.3 Knihovní služby

Registrace

V současnosti je možné se [registrovat online](#), a v intranetu MU. Do inetu se přihlásíte pomocí UČA a primárního hesla.

Pro členy MU je registrace do knihovny zdarma. Pro veřejnost je zpoplatněna, a to 200 Kč na rok, každý následující rok je to pak 100 Kč. Po ukončení studia si však můžete vyřídít kartu absolventa, díky níž je pak registrace v knihovně zadarmo.

Výpůjční služby

Knihovna nabízí výpůjční absenční a prezenční služby:

- absenční – dokument je možné zapůjčit mimo prostory knihovny pouze registrovaným uživatelům standardně na 1 měsíc, po prodloužení výpůjčky o 2 měsíce je možné u sebe publikace mít maximálně 3 měsíce. Tyto publikace jsou označeny zeleným puntíkem nebo nemají puntík žádný.

- prezenční – dokument je možné zapůjčit pouze do prostor knihovny. V případě potřeby půjčujeme tyto publikace přes noc (1 hodinu před koncem otevírací doby do druhého pracovního dne do 10 hodin ráno). Tyto publikace jsou označeny červeným puntíkem.

Konkrétní podmínky půjčování stanovuje [knihovní řád](#) či [provozní řád knihovny](#).

Referenční a konzultační služby

Naše knihovníky můžete oslovit s veškerými dotazy týkající se informační gramotnosti, služeb knihovny či technického zázemí. Pokusí se vám co nejlépe poradit, případně vás odkázat na kompetentní osobu či relevantní zdroj.

Reprografické služby

Mezi reprografické služby patří skenování, tisk či kopírování. Tisk a kopírování je zpoplatněno, ISIC kartu si můžete nabít ve 2. patře knihovny u multifunkčních zařízení, nicméně bankovník přijímá pouze papírové bankovky. Zůstatek na účtu vám bude po ukončení studia vrácen na fakultní pokladně. Před prvním tiskem či kopírováním je nutné si ještě aktivovat účet [SUPO](#). Skenování je zadarmo a je možné skenovat na multifunkčních zařízeních či knižních skenerech. Návody pro tisk či skenování přímo v knihovně najdete [zde](#). Na [stránkách](#) Ústavu výpočetní techniky pak najdete i obecné a další rozšiřující informace k tisku na MU.

Informační vzdělávání

V průběhu semestru nabízíme dobrovolné informačně vzdělávací semináře pro naše uživatele. Tyto semináře se zaměřují na zlepšení informační gramotnosti, práci s odborným textem či různé kreativní techniky. Také nabízíme exkurze, semináře šité na míru či individuální konzultace. O tuto službu se v knihovně stará [Jana Rybářová](#).

Rešerše

Rešerše znamená vyhotovení soupisu relevantních zdrojů pro určité téma. Tato služba je zpoplatněna (100 Kč za hodinu práce rešeršéra) a má ji na starosti [Martina Nedomová](#).

Meziknihovní výpůjční služby

Pokud nějaká požadovaná publikace není v Brně či České republice, můžete si ji objednat přes meziknihovní výpůjční služby či mezinárodní meziknihovní výpůjční služby. Tuto službu má na starosti [Eva Honková](#).

Internet

Samozřejmostí je přístup na internet, který můžete využívat na počítačích přímo v knihovně či zdejších učebnách (pokud v nich není zrovna výuka), případně ze svého vlastního notebooku pomocí wifi.

Odborné informační zdroje

Tyto licencované databáze najdete na [portálu e-zdrojů MU](#). Jedná se o odborné multioborové či specializované databáze pokrývající širokou škálu oborů. Dostanete se k nim z počítačů na půdě MU i z pohodlí svého doma, přičemž je však potřeba se připojit přes tzv. vzdálený přístup (více o vzdáleném přístupu najdete na portálu e-zdrojů).

Rezervace pracoven

V knihovně je možné využívat seminární místnosti pro skupinové či individuální studium. Nabízíme rovněž možnost rezervací, avšak jsou určeny pouze pro oficiální akce (např. schůzky ERASMUS, jednání akademického senátu, oficiální výuka, školení). Pro běžné studijní účely mohou studenti využívat všechny místnosti bez rezervací. V případě zájmu můžete kontaktovat [Janu Rybářovou](#).

Rezervovat si můžete:

- pracovnu č. 71 (14 míst),
- č. 73 (19 míst)
- č. 74 (14 míst),
- poslechovou kabinu 01019a (4 místa),
- 01019b (2 místa),
- 03017a (4 místa),
- 03017b (2 místa).

Prodej knih

V knihovně prodáváme také odborné publikace a skripta. Je možné si je zakoupit přes tzv. [Obchodní centrum](#) v Informačním systému MU či na prodejních výstavách.

Knihbudka

Najdete ji naproti výpůjčního pultu v 2. patře. Odkládáme sem knihy, které jsme z našeho fondu vyřadili a nabízíme je volně k rozebrání. I vy sami sem můžete odložit knihy, které již nepotřebujete, ale mohou udělat radost někomu dalšímu. U knihbudky nyní vznikla také sbírka pro dobročinné účely.

Kulturní zážitky

Naše knihovna žije také uměním a kulturou! Jednou za čas zde můžete navštívit různé výstavy, vernisáže či kulturní akce. V podzimním semestru 2016 se můžete těšit například na výstavu věnovanou Jaroslavu Foglarovi. I vy sami si zde můžete nějakou kulturní či vzdělávací akci zorganizovat. V případě zájmu kontaktujte [Janu Rybářovou](#).

2 Průvodce knihovnou

Knihovna v prostředí budovy CVIDOS je situována do suterénu, prvního, druhého a třetího nadzemního podlaží. Vstup do knihovny se nachází v blízkosti spojovacího krčku s budovou Poříčí 31. Knihovna je uživatelům přístupná přes 2. patro, kde se nachází také jediný vchod a východ. Na ostatních podlažích najdete pouze východy únikové. Před vstupem do knihovny jsou umístěny skříňky s přístupem přes ISIC kartu či PIN kód, do nichž si můžete odložit své věci.

Přímo u vstupu je na stěně instalován informační systém budovy. Do dalších pater knihovny se dostanete přes vnitřní výtah či schodiště. Pro snadnější orientaci jsou jednotlivá patra od sebe barevně odlišena a jsou na nich umístěny tabule informačního systému. Příjemnou atmosféru knihovny vytváří rovněž originální obrazy studentů a absolventů Katedry výtvarné výchovy PdF MU.

V jednotlivých podlažích najdete následující obory a technické zázemí:

3. podlaží

- odborná literatura, učebnice, beletrie, dětská literatura v AJ, NJ, FJ, RJ a dalších cizích jazycích
- časopisy, noviny
- knihy z nakladatelských domů
- selfcheck
- knižní skener

2. podlaží

- výpůjční pult
- DVD, audioknihy, čtečky, iPad
- umění, sport, filologie, český jazyk a literatura, historie, geografie

1. podlaží

- všeobecnosti, filozofie, náboženství, psychologie, pedagogika, speciální pedagogika, společenské vědy, přírodní vědy, užití vědy, lékařství
- selfcheck
- knižní skener

Suterén

- beletrie v českém, popřípadě slovenském jazyce
- sklad knih, časopisů, novin a vědeckých prací přístupný pouze zaměstnancům knihovny

Pokud chcete publikaci ze skladu, je potřeba si ji objednat v katalogu Aleph stejným postupem, jako si děláte rezervaci na knihu, která je zrovna půjčená.

3 Knihovní katalog

Na MU pro vyhledávání publikací slouží souborný online katalog MU jménem [Aleph](#), který umožňuje vyhledávání dle různých kritérií a možností. Zároveň zde máte také přehled o svém čtenářském kontě, do něhož se hlásíte pomocí UČA a sekundárního hesla, a výpůjčkách. Můžete si také rezervovat knihy, které jsou zrovna půjčené, či si prodloužit výpůjční lhůtu.

Aleph slouží také jako rozhraní pro další užitečné zdroje, jako jsou například e-zdroje na MU či archiv závěrečných prací.

Návody pro práci s katalogem najdete [zde](#). Nicméně následující lekce bude celá zaměřená na knihovní katalogy a práci s nimi.

4 Zajímavosti o knihovně

V knihovně vám nabízíme například možnost e-prezenčky, která zpřístupňuje žádané a obtížně dostupné tituly monografií a skript v elektronické podobě ve formátu PDF, které jsou naskenované z fondu knihoven MU. Plné texty dokumentů můžete prohlížet na počítačích v knihovně, dokumenty však nelze tisknout, kopírovat, ukládat ani odesílat na e-mail.

Ke svému studiu můžete využívat počítače v knihovně, do nichž se přihlašuje pomocí UČA a sekundárního hesla, nicméně pokud se stane, že jsou všechny počítače obsazené, můžete rovněž využívat učebnu č. 72, kterou najdete ve 2. podlaží. Informaci o případné výuce či rezervaci najdete na dveřích učebny.

Na stránkách knihovny si můžete přečíst náš blog, kam píšeme recenze na knihy či postřehy a zajímavosti ze světa naší knihovny či čtenářství obecně.

Také je zde záložka s knihou přání, kam nám můžete napsat své připomínky či náměty. Připomínky můžete dávat také do krabice naproti výpůjčnímu pultu.

V knihovně si také občas můžete zahrát nějaké tematické hry. Například hledání dopisu potulného čtenáře mezi knihami v beletrii nebo hru s QR kódy, která je také vaším prvním úkolem.

Více se o knihovně se dozvíte na:

- webu: www.ped.muni.cz/knihovna
- FB profilu: www.facebook.com/knihovnapedf